

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

УДК 334.78:351

Л.Д. Оліфіренко, д-р наук з держ. упр.

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

**МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗМІН ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
КОРПОРАТИВНИХ СТРУКТУР****Л.Д. Олифиренко**, д-р наук по гос. упр.

Черниговский национальный технологический университет, г. Чернигов, Украина

**МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ В ОПРЕДЕЛЕНИИ ЭФФЕКТИВНОСТИ
ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫХ ИЗМЕНЕНИЙ ГОСУДАРСТВЕННОГО
РЕГУЛИРОВАНИЯ РАЗВИТИЯ КОРПОРАТИВНЫХ СТРУКТУР****Lilija Olifirenko**, Doctor of Public Administration

Chernihiv National University of Technology, Chernihiv, Ukraine

**METHODOLOGICAL APPROACHES TO DEFINING THE EFFICIENCY
OF INSTITUTIONAL CHANGES OF GOVERNMENT REGULATION OF THE
DEVELOPMENT OF CORPORATE STRUCTURES**

Обґрунтовано дворівневу розрахункову модель впровадження інституціональних змін у механізмі державного регулювання розвитку корпоративних структур, яка надає можливість узгоджувати державну стратегію зі стратегіями розвитку корпорацій за обраними критеріями ефективності.

Ключові слова: державне регулювання, інституціональний механізм, інституціональні зміни, критерії ефективного управління.

Обоснована двухуровневая расчетная модель проведения институциональных изменений в механизме государственного регулирования развития корпоративных структур, которая позволяет согласовывать государственную стратегию со стратегиями развития корпораций по выбранным критериям эффективности.

Ключевые слова: государственное регулирование, институциональный механизм, институциональные изменения, критерии эффективного управления.

The conduction of the institutional changes of the mechanism of the development of governmental regulation of corporate structures that allows to coordinate a national strategy with the strategies of the development of corporations on selected criteria, requires two-level design model that is substantiated in the article.

Key words: governance, institutional mechanisms, institutional changes, the criteria of good governance.

Постановка проблеми. Аналіз наукових джерел, у яких розглядаються питання ефективності інституціональних механізмів державного регулювання розвитку таких суб'єктів національної економіки, як корпоративні структури (акціонерні товариства – за вітчизняним законодавством), показав, що проблеми підвищення ефективності механізмів практично не досліджуються через їхню складність і новизну. Фрагментарність наявних підходів до оцінювання ефективності інституціональних змін, пов'язаних з удосконаленням механізмів державного регулювання, не дозволяють сформулювати критерії ефективності так, щоб надати цілісне уявлення про умови досягнення довгострокового економічного зростання.

Розглядаючи питання взаємозв'язку інституціональних змін з механізмами державного регулювання розвитку корпоративних структур, необхідно відзначити, що еволюційній доктрині інституціональної теорії притаманні два підходи: за рівнем організаційних (корпоративних) структур та за рівнем інституціональних норм і правил [1; 2]. Поступове (еволюційне) перетворення структурних та інституціональних відносин відображають ті зміни в економіці, які потребують створення нових інституціональних механізмів, що, у свою чергу, приводить до наступного етапу удосконалення структурних перетворень економіки [3–6]. Є інший погляд на керованість структурних та інституціональних змін, який зміни такого типу пояснює наростанням (або спаданням) сприятливих умов зовнішнього середовища функціонування суб'єктів економічної діяльності. Саме інституціональне середовище спрямовує розвиток у певне річище, яке за результуючим вектором розвитку створює траєкторію (напрямок), направленою на від-

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

творення соціальних, економічних, культурних інститутів минулого, додаючи до них зміни адаптаційного характеру [7–9]. Ці підходи приводять до різних рекомендацій щодо державного регулювання корпорацій, вважаючи, що еволюційний шлях не буде настільки оптимальним, як це впливає з теоретичних досліджень, а різний ступінь втручання держави в економічні відносини бажаною формою регулювання траєкторії економічного розвитку.

Відповідно до теорії циклічності розвитку необхідно накопичити мінімальну критичну кількість реформ, перш ніж вони почнуть мати бажаний вплив щодо ефективності розвитку [10; 11]. У такому контексті доречним є зауваження М. Олсона, який підкреслював, що «... дуже значні відмінності економічного стану мають місце не через різні обсяги інвестицій чи інших ресурсів, що доступні різним країнам... Економіки країн, що досягали успіху, завжди мають зовсім інші інститути – різні правові й організаційні межі – й іншу економічну політику, ніж ті країни, що зазнають невдачі економічного розвитку... Якість інституціональної системи країни принциповим чином визначає її економічний стан» [12].

Роль держави у сучасних українських реаліях, що характеризуються неспроможністю ринкової саморегуляції подолати інституційні, інвестиційні, фінансові колапси, стає визначальною, особливо з огляду на глибину соціально-економічних наслідків. Недосконалість та фрагментарність чинного законодавства призводить до гальмування розвитку ринкової інфраструктури та незадовільного законодавчого інфорсменту. Слабкість вітчизняних інститутів проглядається в нездатності акумулювати наукові досягнення та здобутки нації та повернути їх на благо суспільства [13, с. 30–31]. Отже, ефективність ринкового реформування виявляється неадекватною до вимог соціально-економічних процесів, незіставна з заплаченою високою ціною у вигляді глибинної руйнації виробничого, технічного, людського потенціалу, неадекватних витратам інших країн з перехідною економікою [14].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам формування інституціональних механізмів державного регулювання економіки та її інституціональної структури ринкового типу у свій час займалися А. Алчіан, О. Амоша, Р. Буайє, В. Вольчік, В. Геєць, О. Дацій, Я. Жалило, О. Іншаков, А. Латинін, Н. Лебедева, Д. Львов, М. Малик, Д. Міщенко, Г. Мостовий, Р. Нельсон, О. Нестеренко, Д. Норт, О. Шевченко, С. Уінтер та інші науковці. Як критерій оцінювання інституціональних реформ розглядалися інститути, трансакційні витрати, інтереси індивідів, соціокультурні та інформаційні фактори, форми економічної, соціальної та політичної організації суспільних відносин тощо [6, с. 12–135; 15, с. 15–126]. У результаті сучасного стану проведення інституціональних реформ формується нова інституціональна структура ринкового типу, що має забезпечувати нові інститути та стимули функціонування корпоративних структур. Проте власне ринок не приводить до автоматичного економічного зростання. Увага має буди зосереджена на ефективності інститутів, у першу чергу – державних, щодо здатності держави дотримування законів та контролю з виконання власних приписів [11; 14; 15, с. 125]. Саме якість інститутів та інституціонального середовища розглядається як необхідна умова економічного зростання.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. На думку більшості авторів, поки неможливо з високим ступенем обґрунтованості визначити, які чинники є найбільш вагомими для створення умов ефективного розвитку суб'єктів господарювання. Складність вибору методичних підходів до оцінювання ефективності інституціональних змін середовища функціонування економічних суб'єктів при безперечній цінності такого типу досліджень полягає в обмеженнях, пов'язаних із суб'єктивністю оцінювання, характеристикою інституціональних умов, ідеологією та метою реформу-

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

вання, роллю і місцем держави, а також ступенем її втручання у процесі реформування. На наш погляд, поряд з ефективністю слід розглядати результативність як ступінь досягнення цілей та їхню соціальну направленість.

Метою статті є формалізація методики оцінювання ефективності варіантів розвитку таких суб'єктів господарювання, як корпоративні структури, яка дозволяє підвищити об'єктивність та доцільність застосування заходів інституціонального характеру у сфері розвитку корпоративного сектору економіки.

Виклад основного матеріалу. У ролі розрахункової моделі механізму державного регулювання розвитку корпоративних структур скористаємося дворівневою системою: на вищому рівні приймаються рішення щодо впровадження інституціональних змін, на нижчому – окремі корпорації (акціонерні товариства) певної галузі промисловості або регіону, їх структурні складові, або об'єднання (рис. 1). Диференціація зв'язків та обмежень з боку вищого рівня управління визначають граничні умови та критерії розвитку.

Рис. 1. Структурна схема розрахункової моделі механізму державного регулювання розвитку корпоративних структур

Для вищого рівня – державного управління, диференціація зв'язків, які описують вплив на динаміку розвитку корпорацій, можна представити у вигляді:

$$\dot{a}(t) = f[a(t-\tau), V(t-\tau), a_{opt}(t-\tau), y_{opt}(t-\tau)] + f_a(t, \tau), \quad (1)$$

де $f(a)$ – функція, що описує динаміку розвитку корпорацій;

$a = \{A_i\}$, $i = [\overline{1, n}]$ – вектор-показник для вищого рівня управління, який визначається загальною стратегією розвитку галузі (сегмента ринку, регіону), наприклад, потужністю корпорації (або валовим випуском товарів і послуг);

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

$a(t - \tau)$ – характеристика стану корпорації у попередній період;

$V(t - \tau)$ – керованість (впливовість) на розвиток корпоративної структури (наприклад, вплив рівня інвестування, кредитування, субсидювання, трансферту технологій тощо) у попередньому періоді t ;

a_{opt} ; y_{opt} – оптимальні параметри функціонування корпоративної структури;

τ – фаза запізнювання;

$f_a(t, \tau)$ – функція, що враховує невизначеність (випадковість) процесів.

Обмеження інтегрованої структури: $R[A(t), V(t)] \leq 0$. (2)

Граничні обмеження: $A(t_0) = A_0$; $A(T) = A_T$, (3)

які визначають стан функціонування корпоративного об'єднання (наприклад, кластер) у початковий і кінцевий періоди.

Критерій розвитку – максимальна ринкова вартість ($K_a(t)$):

$$K_a(t) = \int_{t_0}^t (f_0(A(t-\tau), V(t-\tau), R(t-\tau))) d\tau \rightarrow \max. \quad (4)$$

Для корпоративних структур, що входять в об'єднання (для будь-якої з корпорацій), диференціацію зв'язків, які описують динамку розвитку новоствореної структури, можна представити у вигляді:

$$\dot{a}(t) = p[a(t-\tau), V(t-\tau)] + f_a(t, \tau); \quad (5)$$

де $p(a)$ – функція, що описує динаміку розвитку корпоративної структури;

$a = \{A_j\}$, $j = \square$ – вектор-показчик i -ої складової нижчого рівня, який визначається стратегією розвитку окремої корпорації, що входить у об'єднання (наприклад, поглиблення спеціалізації, зростання потужності, зростання валового випуску продукції тощо);

$a(t - \tau)$ – характеристика корпоративної структури у попередньому періоді;

$V(t - \tau)$ – керованість (впливовість) розвитку корпорацій (наприклад, рівень інвестування, кредитування, субсидювання, трансферту технологій тощо);

τ – фаза запізнювання;

$f_a(t, \tau)$ – функція, що враховує невизначеність (випадковість) процесів.

Обмеження розвитку корпорацій, що увійшли в об'єднання:

$$G[a(t-\tau), v(t-\tau)] \leq 0. \quad (6)$$

Граничні обмеження:

$$a(t_0) = a_0; \quad a(T) = a_T. \quad (7)$$

Критерій розвитку – максимізація прибутковості або обсягу випуску продукції (у натуральних показниках):

$$K_a(T) = \int_{t_0}^T (P_0(a(t-\tau), V(t-\tau), V_{opt}(t-\tau))) d\tau \rightarrow \max. \quad (8)$$

Оптимізація потоків грошових надходжень вимагає вибору критерію оптимізації, за яким будуть оцінюватись управлінські рішення та визначатись цільова функція розвитку. Відповідно до рекомендацій [15; 16] припустимо:

1) $Y^*(t)$ – показники розвитку корпоративної структури (корпорації, об'єднання корпорацій, кластера), при досягненні яких не будуть виникати негативні соціально-економічні проблеми;

2) спираючись на експертне оцінювання, множині різних результатів розвитку корпорацій буде відповідати множина різних оцінок: сукупні збитки (наприклад, річний збиток від можливих негативних наслідків), або динаміка сукупних збитків (наприклад,

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

ризик збереження негативних тенденцій та/або можливі негативні наслідки через невиконання контрактних умов тощо);

3) прогнозні значення показників розвитку інтегрованої корпорації $\tilde{Y}(t)$ можна прийняти за результатами управлінських рішень $V(\Delta\tilde{Y}(t))$, реалізація яких характеризується певною динамікою додаткових витрат у процесі досягнення очікуваних (цільових) значень:

$$Y(t) \in (\tilde{Y}(t), Y^*(t)),$$

а також $V(\Delta\tilde{Y}(t)) = V'[Y(t) - V'(\tilde{Y}(t))]$.

Ці припущення допускають принципову можливість реалізації відповідних рішень (інституціональних змін щодо забезпечення діяльності корпоративного об'єднання). Розглянемо їх.

Для умови, якщо витрати та очікувані результати різних інституціональних змін мають високу динаміку, інтеграція може мати дві траєкторії розвитку, кожна з яких характеризується певною динамікою можливих ризиків (сукупних втрат) та динамікою зростання додаткових витрат.

Нехай $\{\omega(\Delta Y^*(t))\}$ – збитки за експертним оцінюванням через розбіжність встановленого $Y^*(t)$ – приймаємо за нормативне, та очікуване $Y(t)$ значення цільових показників (цільової функції), $\{V^t(Y(t))\}$ – витрати, що пов'язані зі створенням та організацією інтегрованої корпоративної структури, розрахованої на потужність обсягом $Y(t)$. Тоді цільові функції витрат і результатів досягнення проектних значень матимуть вигляд, наведений на рис. 2–3.

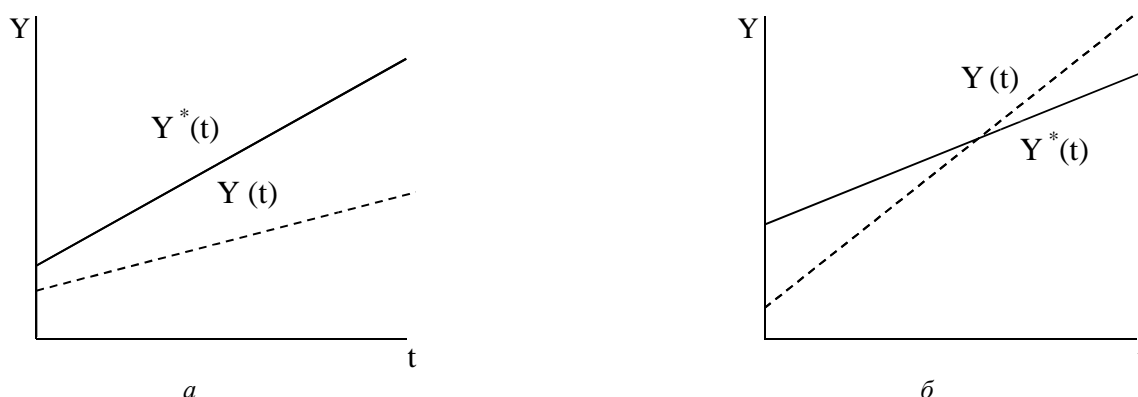

Рис. 2. Динаміка цільових функцій (вихідних показників) розвитку корпорації (об'єднання, кластера): а – за умови незмінності норм інституціонального середовища діяльності та збереження тенденцій розвитку; б – за умови зміни норм інституціонального середовища та мінімізації негативних наслідків (ризиків)

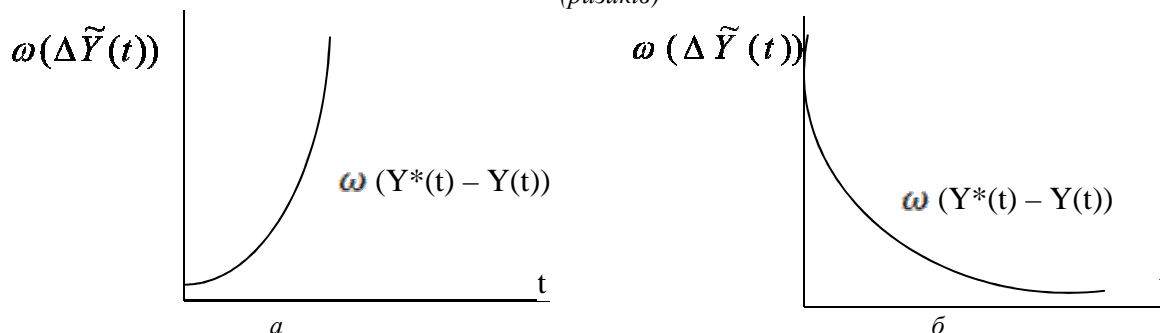

Рис. 3. Динаміка втрат (ризиків) та їх оцінка а – за умови незмінності норм інституціонального середовища діяльності та збереження тенденцій розвитку; б – за умови зміни норм інституціонального середовища та мінімізації негативних наслідків (ризиків)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Загальні втрати (ризик), які можуть виникати під час зміни інституціональних норм, визначаються:

$$\tilde{W}_{\Sigma}(t) = \int_{t_0}^t \alpha^{\omega}(\tau) \omega[Y^*(\tau) - \tilde{Y}(\tau)] d\tau, \quad (9)$$

де $\tilde{W}_{\Sigma}(t)$ – сумарні втрати (сумарний ризик);

$\alpha^{\omega}(\tau)$ – вагова функція, що враховує невизначеність реакції корпорацій-партнерів.

Загальні витрати, які можуть нести корпорації за умови неадекватного впливу інституціонального середовища та невизначеності на їх розвиток, визначаються аналогічно:

$$W_{\Sigma}(t, \Delta Y^*(t)) = \int_{t_0}^t \alpha^{\omega}(\tau) \omega(\Delta Y^*(\tau)) d\tau, \quad (10)$$

де $\Delta Y^*(\tau) = Y^*(\tau) - Y(\tau)$. (11)

Загальні витрати на забезпечення змін інституціонального середовища (приріст цільових показників) функціонування корпоративних структур $\Delta \tilde{Y}(\tau)$ можна визначити як:

$$V_{\Sigma}(t, \Delta \tilde{Y}(\tau)) = \int_{t_0}^t \alpha^{\nu}(\tau) V(\Delta \tilde{Y}(\tau)) d\tau, \quad (12)$$

де $\Delta \tilde{Y}(\tau) = Y(\tau)^{t_0} - \tilde{Y}(\tau)$, (13)

$\Delta Y^*(\tau), \tilde{Y}(\tau)$ – цільові функції.

В основі оптимальності вибору варіанта інституціональних змін щодо функціонування та розвитку корпоративних структур та критерію оптимальності можуть бути закладені різні принципи, а саме:

1) співвідношення результату від інституціональних змін стосовно витрат на їх реалізацію та максимізації ефекту з урахуванням недосконалості (ризиків) та невідповідності очікуванню (цільовим) значенням;

2) мінімізація витрат на реалізацію інституціональних змін щодо досягнення цілей запрограмованих змін стосовно динаміки розвитку корпорацій.

Перший критерій-функціонал можна представити як:

$$\max D(Y(t)) = \tilde{W}_{\Sigma}(t) - W_{\Sigma}(t, \Delta Y^*(t)) - V_{\Sigma}(t, \Delta \tilde{Y}(t)) \quad (14)$$

Проте можна прийняти, що $\tilde{W}_{\Sigma}(t) = const$ – деяка незмінна частка, отже, (14) можна представити як:

$$\min D(Y(t)) = W_{\Sigma}(t, \Delta Y^*(t)) + V_{\Sigma}(t, \Delta \tilde{Y}(t)). \quad (15)$$

Інтегральний ефект у співставленні з загальними витратами щодо проведення інституціональних змін визначається як площа, що обмежена віссю координат Ot та цільовими функціями (рис. 4).

Оптимальному стану інституціонального середовища діяльності інтегрованих структур буде відповідати максимальна площа $[S_2 - S_1]$, що відображається другим критерієм (15). Отже, обрані критерії оптимізації є еквівалентними. Проте формалізація математичного висновку про еквівалентність цих критеріїв за експертним оцінюванням цільових функцій буде різнитися залежно від того, як були отримані значення показників, що містяться у функціональних (цільових) залежностях.

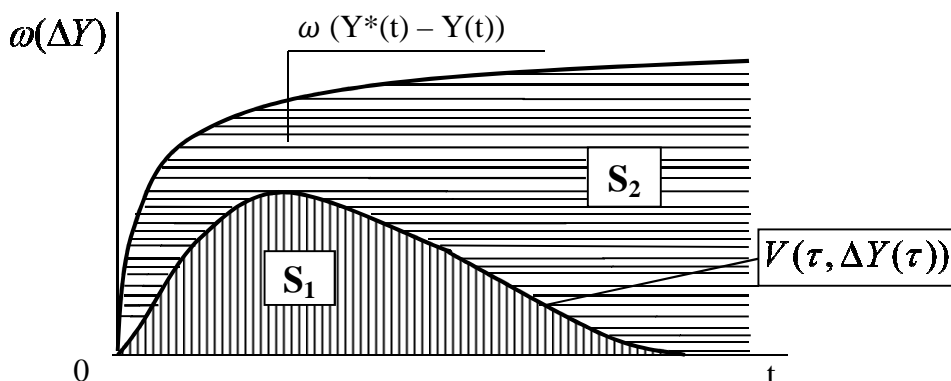

Рис. 4. Співставлення цільових функцій за витратами та результатами

Таким чином, алгоритм вибору оптимальних інституціональних змін одночасно з прийняттям рішень, що визначатимуть траєкторію розвитку корпоративних структур, та їх оцінюванням пропонується проводити у три етапи:

1) для кожної альтернативи інституціональних змін визначається функція, яка характеризує динаміку витрат на їх реалізацію;

2) для кожної альтернативи інституціональних змін визначається динаміка витрат через ризик невідповідності між встановленими (нормативними) та очікуваними на певний період показниками діяльності корпорацій, або динаміку ефективності інституціональних змін, що передбачалася;

3) за рахунок оптимізації узгодити динаміку інституціональних змін за показниками витрат та ефектів, що ставлять за мету забезпечити мінімізацію трансакційних витрат за критерієм $D(Y(t))$.

Для оцінювання оптимальності запропонованих інституціональних змін щодо динаміки розвитку корпорацій скористаємося рівнянням Ейлера – Лагранжа [18, с. 233–248]. Для виразу (15), який не містить похідних від ΔY , ознакою оптимальності буде умова рівності нулю вимоги:

$$\left| \alpha^v(t) \frac{dY}{dY(t)} (Y(t) - \tilde{Y}(t)) - \alpha^\omega \frac{d\omega}{dY(t)} (Y^*(t) - Y(t)) \right| = 0. \quad (16)$$

Отже,

$$\left| \alpha^v(t) \frac{dV}{dY(t)} (Y(t) - \tilde{Y}(t)) \right| = \left| \alpha^\omega \frac{d\omega}{dY(t)} (Y^*(t) - Y(t)) \right|. \quad (17)$$

Таким чином, умова (17) показує, що найбільші витрати, які пов'язані з реалізацією інституціональних змін, метою яких визначається зростання прибутковості діяльності корпорацій та ринкової її вартості, мають дорівнювати найбільшому ефекту від зменшення ризику його недоотримання за цільовими показниками (наприклад, обсягом випуску продукції, послуг, зміни ринкової кон'юнктури, прибутковості тощо).

Отже, вирішено завдання з оптимізації динаміки розвитку корпорацій (чи будь-яких інших об'єктів господарювання), пов'язаних зі зміною інституціональних норм на прикладі дворівневого механізму державного регулювання розвитку корпорацій, де визначені цільові параметри вищого рівня – інституціональні засади державного регулювання середовища діяльності – максимізація ринкової вартості компаній, та для нижчого рівня – корпоративного управління – максимізація прибутку/обсягу виробництва, мінімізація цін на товари/послуги тощо.

Оптимізація параметрів функціонування запропонованого розрахункового механізму дозволяє узгоджувати внутрішні та зовнішні умови діяльності корпоративних стру-

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

ктур із заходами державних програм і проектів, врахувати ступінь невизначеності ринкових процесів, знаходити кількісні параметри розвитку корпоративних структур та критерії оптимальності. Механізм не ускладнюється через збільшення структурних складових управління або кількості внутрішніх зв'язків корпоративного об'єднання чи зовнішніх зв'язків, змінюються лише кількісні відношення. Запропонована розрахункова модель, формалізуючи функціональний, стратегічний, операційний, корпоративний підходи, дозволяє знайти рішення з позиції ціледосягнення механізмів державного регулювання розвитку корпоративних структур (або будь-якого іншого суб'єкта економічної діяльності), яке враховує синергійний та мультиплікативний ефекти. Диференціація зв'язків у процесі імітаційного моделювання надає змогу переглянути сценарії розгортання трендів розвитку за обраними інституціональними змінами відповідно до державних програм (проектів), розвитку партнерських відносин з корпоративним бізнесом. Запропонована модель дозволяє оцінювати варіанти рішення та переглядати їх ефективність, коригувати їх реалізацію та вносити зміни залежно від розбіжності між очікуваними (цільовими) та досягнутими значеннями, що відображається у динаміці змін параметрів розвитку корпорацій та інституціонального середовища.

Поділяючи застереження багатьох дослідників відносно застосування евристичного підходу до оптимізації параметрів розвитку [5; 13; 15; 19; 20], необхідно відзначити, що оперуючи кількісними даними будь-яка модель збіднюється та вихолощується через виключення саме інституціональної складової, що великою мірою впливає і навіть визначає вектор розвитку окремої корпорації та економіки в цілому. Проте формальний підхід, зменшуючи суб'єктивізм, дозволяє провести багатоваріантний аналіз та кількісно обґрунтовувати проектні рішення. Чисельні параметри, за якими оцінюється розвиток, на рівні державного управління дозволяють сформувати реальне уявлення про тенденції розгортання подій, ринкову поведінку корпоративних структур, внутрішні та зовнішні загрози, ступінь невизначеності трендів розвитку, ринкової кон'юнктури тощо. Також формалізація методики оцінювання ефективності варіантів розвитку дозволяє підвищити об'єктивність та доцільність застосування заходів інституціональної політики держави у сфері розвитку корпоративного сектору економіки. У запропонованому підході ставилось за мету не зводити процес управління розвитком корпорацій до математичного апарату, а знайти логіку зв'язку в питаннях формування інституціонального середовища у поєднанні з ефективністю, упорядкування процедури пошуку оптимального варіанта, який коригувався би з ефективністю механізму державного регулювання при трансформації інституціональних умов, дозволив мінімізувати інституційні витрати на створення такого механізму та реалізацію змін. Будь-яке моделювання не гарантує однозначності у розумінні доцільності інституціональних змін. Однак форма, зв'язки, параметри й оцінювання впливу державного регулювання, а також відповідна реакція середовища діяльності корпорацій дозволяють знаходити модифікації на всіх рівнях державного управління. Запропонована модель механізму надає можливість обирати найефективніші інструменти, за допомогою яких можна визначати певні концепції інституціональної політики держави та приймати державні рішення, знаходячи адекватні методи та інструменти економічної політики, комбінувати їх у часовому інтервалі окремо для кожної корпоративної структури, беручи за основу їх специфічні активи та стратегічні цілі держави.

Висновки і пропозиції. У контексті актуальності удосконалення державної політики реформування корпоративної економіки, заснованого на методології інституціонального підходу, обґрунтовано концептуальну розрахункову модель визначення інституціональних змін механізму державного регулювання розвитку корпоративних структур.

Встановлено, що стан розвитку корпоративних структур перебуває у прямій залежності від інституціональних змін та результативності державних реформ, які формують нові концептуальні підходи у державному та корпоративному управлінні. Головними

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

суб'єктами формування інституціональних змін є органи державної влади, які наділені повноваженнями законодавчої та виконавчої влади, та органи корпоративного управління – уповноважені здійснювати управління власністю. Запропонована модель та наукові підходи до оцінювання ефективності інституціональних змін державного регулювання інституціонального середовища корпорацій, на яких ґрунтується аналіз і вироблення цільових нормативів ефективності інституціональних заходів за показником вартості компанії та її активів дозволяє визначити не тільки поточний стан, а й потенціал фінансово-економічної діяльності компанії, оскільки саме показник вартості капіталу дозволяє інтегровано оцінювати сприятливість інституціонального середовища щодо перспектив розвитку корпоративної економіки.

Список використаних джерел

1. Буайе Р. Теория регуляции: Критический анализ / Р. Буайе ; пер. с франц. Н. Б. Кузнецовой. – М. : Наука для общества, РГГУ, 1997. – 213 с.
2. Нестеренко А. Н. Экономика и институциональная теория / А. Н. Нестеренко ; отв. ред. акад. Л. И. Абалкин. – М. : Эдиториал УРСС, 2002. – 416 с.
3. Аузан А. А. Национальные ценности и конституционный строй : лекция / А. А. Аузан. – Режим доступа : [http://www.polit.ru/lectures/200\[Электронный ресурс\]7/12/06/auzan](http://www.polit.ru/lectures/200[Электронный ресурс]7/12/06/auzan).
4. Нельсон Р. Эволюционная теория экономических изменений : пер. с англ. / Р. Нельсон, С. Уинтер. – М. : Дело, 2002. – 536 с.
5. Бельцерович Л. Навстречу ограниченному государству / Л. Бельцерович ; пер. с англ. – М. : Новое издательство, 2007. – 92 с.
6. Норт Д. Институції, інституційна зміна та функціонування економіки / Д. Норт ; пер. з англ. І. Дзюб. – К. : Основи, 2000. – 198 с.
7. Васильцова В. М. Институциональная экономика : учебное пособие. Стандарт третьего поколения / В. М. Васильцова, С. А. Тертышный. – СПб. : Питер, 2012. – 256 с.
8. Полтерович В. М. Экономика теории реформ / В. М. Полтерович. – М. : Экономика, 2007. – 447 с.
9. Оліфіренко Л. Д. Інституалізація складових механізму державного регулювання розвитку агропромислових корпорацій / Л. Д. Оліфіренко // Вісник ЧНТУ. – 2014. – № 2. – С. 255–263.
10. Ходжсон Дж. Экономическая теория и институты: Манифест современной институциональной экономической теории / Дж. Ходжсон ; пер. с англ. М. Я. Каждан. – М. : Дело, 2003. – 464 с.
11. Чухно А. А. Модернізація економіки та економічна теорія / А. А. Чухно // Економіка України. – 2012. – № 9. – С. 4–12.
12. Олсон М. Крупные банкноты остаются лежать на дороге: почему одни страны богатые, а другие бедные [Электронный ресурс] / М. Олсон. – Режим доступа : <http://www.ipm.by/pdf/Olson.pdf>.
13. Економіка України в умовах глобалізації / М. П. Денисенко, А. П. Гречан, Ю. Б. Пінчук // Економіка та держава. – 2006. – № 5. – С. 28–31.
14. Гесць В. М. Пріоритети національного розвитку в контексті глобалізаційних викликів : монографія : у 2 ч. Ч. 1 / В. М. Гесць ; ред. В. М. Гесць, А. А. Мазаракі. – К. : КНТЕУ, 2008. – 389 с.
15. Оліфіренко Л. Д. Державне регулювання розвитку корпоративних структур: інституціональний аспект : монографія / Л. Д. Оліфіренко. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2013. – 356 с.
16. Колмыков А. В. Вопросы системного анализа многоуровневых организационных структур телекоммуникационной отрасли / А. В. Колмыков, А. А. Рева // Радиоэлектронні і комп'ютерні системи. – 2010. – № 2(43). – С. 144–152.
17. Ілюшко В. М. Системное моделирование в управлении проектами : монографія / В. М. Ілюшко, М. А. Латкин. – Х. : НАУ им. Н. Е. Жуковского ХАИ, 2010. – 220 с.
18. Арчибальд Р. Управление высокотехнологичными программами и проектами / Рассел Д. Арчибальд ; пер. с англ. Е. В. Мамантова ; под ред. А. Д. Бажанова, А. О. Арефьева. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Компания АйТи, ДМК Пресс, 2004. – 472 с.
19. Alchian A. A. Production, information costs, and economic organization [Электронный ресурс] / А. А. Alchian, Н. Demsetz. – Режим доступа : [//www.aeaweb.org/aer/top20/62.5.777-795.pdf](http://www.aeaweb.org/aer/top20/62.5.777-795.pdf).
20. Оліфіренко Л. Д. Основоположні детермінанти державного регулювання розвитку корпорацій: інституціональний аспект / Л. Д. Оліфіренко // Економіка та держава. – 2012. – № 5. – С. 141–143.